

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Ladislavem Vaško ve věci

žalobkyně: **H. B.**, narozená X
zastoupená obecným zmocněncem T. Š., narozeným X
oba bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 6. 2025, č. j. MPSV-2025/129094-916,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 17. 6. 2025, č. j. MPSV-2025/129094-916, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Ústí nad Labem (dále jen „úřad práce“) rozhodnutím ze dne 26. 11. 2018, č. j. 233604/2018/UUA, (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) rozhodl poskytovat žalobkyni od srpna 2018 příspěvek na péči ve výši 880 Kč měsíčně s odůvodněním, že se žalobkyně považuje za osobu závislou na péči v I. stupni závislosti – lehká závislost, neboť nezvládá tři základní životní potřeby (péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost).
2. Rozhodnutím ze dne 17. 6. 2025, č. j. MPSV-2025/129094-916, které je předmětem soudního přezkumu v této věci, žalovaný prvostupňové rozhodnutí změnil tak, že žalobkyni přiznal

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

příspěvek na péči ve výši 4 400 Kč měsíčně s odůvodněním, že se žalobkyně považuje za osobu závislou na péči ve II. stupni závislosti – středně těžká závislost, neboť nezvládá šest základních životních potřeb (orientace, komunikace, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost).

Žaloba

3. Žalobkyně namítla rozpor napadeného rozhodnutí s § 2 odst. 3 a 4, § 3, § 4, § 36, § 50 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ve spojení s § 8, § 9, § 14 a § 25 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“), a dále ve spojení s § 78 odst. 5 a § 110 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
4. Žalobkyně namítla, že žalovaný navzdory své deklaraci, že respektuje rozsudek Nejvyššího správního soudu, nedostál v něm vyslovenému závaznému právnímu názoru. Ten podle žalobkyně nesměřoval pouze k tomu, aby byla pozvána k jednání posudkové komise, nýbrž k tomu, aby byla posudkovou komisí osobně vyšetřena, neboť jinak nebylo možné odstranit opakované rozpory v posouzení základních životních potřeb. Ani omluva žalobkyně z jednání nemohla zbavit povinnosti zjistit stav věci bez důvodných pochybností a dostat zásadě materiální pravdy. Současně namítla, že posudková komise v Plzni nově považovala základní životní potřebu oblékání a obouvání za zvládnutou, ačkoli její dřívější posudek ze dne 11. 8. 2021 hodnotil tutéž základní životní potřebu jako nezvládnutou, ačkoli vycházel z totožných podkladů (zejména sociálního šetření). Trvala na tom, že žalovaný nepřijal adekvátní opatření k provedení osobního vyšetření, které Nejvyšší správní soud označil za nezbytné. Poukázala na nelogickou argumentaci žalovaného, který na jedné straně přičítá neprovedení vyšetření k tíži žalobkyně, na druhé straně tvrdí, že vyšetření by stejně nemohlo přinést objektivizaci stavu v období mezi lety 2018 až 2023.
5. Žalobkyně uvedla, že žalovaný měl zvážit alternativní postupy směřující k jejímu osobnímu vyšetření, neboť se nemohla dostavit k jednání komise, avšak navrhovala provedení vyšetření mimo sídlo posudkové komise v Plzni, ideálně v místě bydliště žalobkyně nebo alespoň v sídle posudkové komise v Ústí nad Labem. Žalobkyně odkázala na bod 41 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2018, č. j. 1 Ads 124/2017-49, z něhož dovozovala, že je-li omezená součinnost posuzované osoby dána objektivně, např. zdravotním stavem, je na správním orgánu provést další úkony ke zjištění zdravotního stavu. Žalobkyně vylicila, že její omluva z jednání dne 3. 1. 2025 byla odůvodněna objektivními důvody vyplývajícími ze zdravotního stavu (uvedla pravidelnou dekompenzaci v období kolem přelomu roku) a že o tom měl její zmocněnec posudkovou komisi informovat telefonicky a následně též datovou zprávou, kterou však žalovaný v napadeném rozhodnutí dezinterpretoval. Žalobkyně uzavřela, že se žalovaný neměl spokojit s tvrzením posudkové komise o „nadbytečnosti“ osobního vyšetření.
6. Žalobkyně označila za spekulativní, nepodložený a arbitrární závěr žalovaného a posudkové komise, že v roce 2025 nelze na základě vyšetření objektivizovat zdravotní stav v období mezi lety 2018 až 2023. Žalobkyně rozvedla, že žalovaný tuto nemožnost dovodil ze skutečnosti, že je v nynějším řízení období ohraničeno dnem 31. 8. 2023, aniž by vysvětlil, jaký rozdíl by mělo osobní vyšetření v případě, že by posuzované období takto ohraničeno nebylo, resp. že by se posuzoval nárok na dávku za dlouhé, avšak dosud trvající, období. Žalobkyně uvedla, že zpětné posuzování zdravotního stavu je standardní součástí posudkové činnosti.

7. Žalobkyně dále namítla porušení zásady volného hodnocení důkazů a nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí v části, v níž se žalovaný nevypořádal s jejím návrhem, aby byl záznam sociálního šetření ze dne 23. 1. 2020 hodnocen jako rovnocenný důkaz podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Tvrdila, že žalovaný důkaz záznamem sociálního šetření neprovedl a nehodnotil jej samostatně ani ve vzájemných souvislostech s posudkem posudkové komise v Plzni, místo toho jen schematicky uvedl, že se s ním posudková komise vypořádala. Žalobkyně k tomu uvedla, že správní orgán není oprávněn přenášet vlastní hodnocení důkazů na posudkovou komisi, a poukázala na judikaturu, konkrétně na rozsudek Krajského soudu v Praze č. j. 58 Ad 21/2023-39 a Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 54 Ad 14/2023-65. Současně zdůraznila, že žalovaný se s těmito závěry přes její výslovné námitky ve správním řízení nijak nevypořádal.
8. Žalobkyně poukázala na rozpor mezi záznamem ze sociálního šetření a posudkovými závěry ve vztahu k základní životní potřebě oblékání a obouvání. Uvedla, že v napadeném rozhodnutí je na straně 14 citováno zjištění ze sociálního šetření ze dne 23. 1. 2020, podle něhož žalobkyně „samostatný výběr oblečení ani jeho vrstvení nezvládá, zvládne se sama obléknout do připraveného oděvu“, avšak žalovaný současně bez vlastního hodnocení převzal posudkový závěr, podle něhož sociální šetření z roku 2020 sice uvádí nezvládání, avšak bez podkladu ve zdravotním stavu, přičemž podle psychiatra měla mít žalobkyně v období psychickou kapacitu pro samostatný výběr a přípravu oblečení. Tvrdila, že posudková komise v Plzni i žalovaný vybírají ze sociálních šetření jen některá zjištění a opomíjejí právě ta, která dle jejího názoru prokazují nezvládání oblékání a obouvání. Dovožovala, že takový postup je v rozporu s přílohou č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“), konkrétně s písmenem e) body 1, 2 a 5, a dále s § 2a této vyhlášky. V návaznosti na to žalobkyně odkázala na body 40 a 41 rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Ads 8/2023-25, v nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil pro striktní výklad § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb. a odmítl, že by pro zvládání základní životní potřeby postačovalo toliko zvládání jedné dílčí aktivity.
9. Žalobkyně dále uvedla, že se žalovaný bez věcného vypořádání omezil na konstatování, že v řízení nedošlo k porušení práva žalobkyně na úctu, důstojné zacházení a ohleduplnost. Žalobkyně tuto výhradu spojovala s tím, že při plánování termínu jednání posudkové komise nebyl zohledněn její psychický stav a specifické okolnosti a že následná nemožnost účasti byla žalovaným vyložena k její tíži. Žalobkyně rovněž namítla nepřezkoumatelnost narativní části napadeného rozhodnutí, v níž žalovaný doslovně přepsal překonané posudkové závěry a pasáže dříve zrušených rozhodnutí, aniž by vysvětlil jejich relevanci pro napadené rozhodnutí. Podle žalobkyně nemohou být zrušená rozhodnutí oporou napadeného rozhodnutí, aniž by žalovaný přdestřel vlastní právní úvahy o vztahu těchto podkladů k řešené věci. Dodala, že převzetí těchto pasáží do odůvodnění činí napadené rozhodnutí nepřehledným.

Vyjádření žalovaného k žalobě

10. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že na napadeném rozhodnutí trvá, neboť jej považuje za zákonné. Zdůraznil, že při jeho vydání respektoval závěry Nejvyššího správního soudu. K otázce nepřizvání žalobkyně k jednání posudkové komise uvedl, že v posuzované věci bylo hodnoceno období od srpna 2018 do srpna 2023. Podle žalovaného by osobní přítomnost posuzované osoby při jednání posudkové komise v roce 2025 neplnila svůj účel, neboť by pro značný časový odstup od posuzovaného období nevedla k objektivizaci zdravotního stavu. Žalovaný dále popsal, že posudková komise v Plzni žalobkyni ke svému

jednání pozvala, nicméně zmocněnec ji z jednání omluvil a souhlasil s projednáním věci bez její účasti. Žalovaný uzavřel, že nelze posudkové komisi klást k tíži, pokud postupovala v intencích žalobkyně, která na své účasti na jednání posudkové komise netrvala. Žalovaný odkázal na § 16a odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, z něhož podle žalovaného plyne, že orgán sociálního zabezpečení může určit, ve kterých případech je přítomnost posuzované osoby potřebná. Žalovaný podotkl, že novela tohoto ustanovení neobsahuje přechodná ustanovení, a jeho aplikace v doposud neskončených řízeních proto není vyloučena.

Replika žalobkyně

11. Žalobkyně v replice uvedla, že žalovaný nereaguje na konkrétní žalobní body. Vyjádření žalovaného podle ní vyvolává pochybnost o bagatelizaci závazného právního názoru soudu, pokud žalovaný hovoří o „poznacích“ Nejvyššího správního soudu. Podotkla, že žalovaný setrval na důvodech, pro které nepovažoval za nutné provést lékařskou prohlídku žalobkyně. Právní názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ads 292/2022-64 podle žalobkyně nesměřoval k její „samoučelné přítomnosti“ při jednání posudkové komise, nýbrž k nezbytnosti jejího vyšetření, jelikož bylo v její věci vypracováno několik posudků, jež si odporovaly v hodnocení jednotlivých základních životních potřeb. Zdůraznila, že účelem osobního vyšetření mělo být právě odstranění těchto opakovaných rozporů, a to v situaci, kdy žalovaný ani posudková komise podle ní dosud nepřijali jiné vhodné opatření, jak rozpory odstranit nebo jak na základě vzájemně rozporných posudkových závěrů zjistit stav věci bez důvodných pochybností.
12. Žalobkyně poukázala na skutečnost, že žalovaný neuvedl žádné oponentní argumenty k žalobnímu bodu, v němž namítala, že posudek posudkové komise neuznal nezvládnutí základní životní potřeby oblékání a obouvání, a to v rozporu se záznamem ze sociálního šetření. Dále uvedla, že se žalovaný nijak nevyjádřil ani k žalobní námitce opomenutí jejího důkazního návrhu ze dne 12. 6. 2025. Vysvětlila, že v odvolacím řízení navrhovala, aby byly příslušné záznamy ze sociálních šetření, na jejichž základě byla dříve základní životní potřeba oblékání a obouvání hodnocena jako nezvládnutá, provedeny jako důkaz.
13. Žalobkyně odmítla argumentaci žalovaného, podle níž posudková komise jednala v souladu se sdělením zmocněnce. Postup posudkové komise naopak označila za rozporný se zásadou materiální pravdy, s rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ads 292/2022-60 a také s vlastním postupem žalovaného, který v usnesení ze dne 7. 2. 2025 požadoval doplnění posudku s poukazem na nutnost přizvat žalobkyni k jednání posudkové komise.

Posouzení věci soudem

14. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, neboť žalobkyně i žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasili.
15. Žaloba je důvodná.
16. Soud se v logice vypořádání žalobních bodů nejprve zabýval žalobkyní namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí, kterou žalobkyně spatřovala jednak v tom, že žalovaný nevypořádal její návrh, aby byl proveden důkaz záznamem o sociálním šetření ze dne 23. 1. 2020, jednak v tom, že napadené rozhodnutí obsahuje citace starších posudků posudkových komisí, aniž by zároveň obsahovalo vysvětlení, zda je žalovaný vzal či nevzal za podklad napadeného rozhodnutí, a pokud ano, jakými úvahami se řídil při jejich hodnocení.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

17. Za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů je nutné považovat takové rozhodnutí, které nemá žádné odůvodnění nebo z něhož nevyplývá, jaký skutkový stav vzal správní orgán za rozhodný, jakými úvahami se při právním posouzení věci řídil a jak uvážil o pro věc zásadních skutečnostech a uplatněných námitkách účastníka řízení, resp. jakým způsobem postupoval při posuzování těchto skutečností. K tomuto závěru dospěl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 16. 4. 2015, č. j. 7 As 55/2015-29. Soud v této souvislosti poukázal též na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které platí, že „z odůvodnění rozhodnutí správního orgánu musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů“ (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2010, č. j. 9 As 66/2009-46, ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 Afs 1/2010-53, nebo ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109).
18. Soud konstatuje, že ve vyjádření ze dne 3. 2. 2025 žalobkyně apelovala na žalovaného, aby v souladu s bodem 26 rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 7. 2024, č. j. 54 Ad 14/2023-65, hodnotil záznam ze sociálního šetření jako jeden z podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Za podstatné soud považuje, že ze strany 37 napadeného rozhodnutí jednoznačně vyplývá, že posudková komise v Plzni vycházela ze zcela konkrétních poznatků zaznamenaných při sociálním šetření ze dne 23. 1. 2020. S rozporů mezi zjištěními sociálního šetření a posudkovými závěry se žalovaný vypořádával zejména na stranách 40 a 42 napadeného rozhodnutí. Je tedy zjevné, že žalovaný záznam ze sociálního šetření za podklad napadeného rozhodnutí vzal. S ohledem na to soud dospěl k závěru, že žalobkyně spíše než s rozsahem odůvodnění napadeného rozhodnutí nesouhlasí s věcnými závěry žalovaného, který posudek posudkové komise v Plzni hodnotil jako úplný a přesvědčivý podklad, ačkoli se v něm – jak tvrdí žalobkyně – posudková komise dostatečně nevypořádala s obsahem záznamu ze sociálního šetření. Takové pochybení by však v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu představovalo vadu nedostatečně zjištěného skutkového stavu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25). Soud proto uzavírá, že napadené rozhodnutí v tomto ohledu nepřezkoumatelností netrpí. Výhradami žalobkyně, které podle názoru soudu představují nesouhlas s věcnými závěry žalovaného, se bude soud zabývat v další části rozsudku.
19. Soud nepřisvědčil ani námitce nepřezkoumatelnosti, kterou žalobkyně spatřovala v tom, že žalovaný v odůvodnění posudkové komise citoval posudkové závěry, a nebylo proto zřejmé, zda je nevzal za podklad napadeného rozhodnutí. Soud dospěl k závěru, že ze stran 28 až 41 napadeného rozhodnutí jednoznačně vyplývá, že žalovaný rozhodnutí postavil na posudku posudkové komise v Plzni ze dne 3. 1. 2025, ve znění jeho doplnění ze dne 15. 5. 2025, přičemž starší posudkové závěry citované v odůvodnění tvoří toliko rekapitulaci dosavadního průběhu správního řízení. Jakkoli soud souhlasí s tím, že mimořádně obsáhlá narativní část nepřispívá přehlednosti odůvodnění napadeného rozhodnutí, v žádném případě v něm nelze spatřovat vadu nepřezkoumatelnosti.
20. Podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách osoba starší 18 let věku, která vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby, se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby v a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost),

jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb.

21. Dle § 9 téhož zákona se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (§ 9 odst. 4, 5 a 6 téhož zákona).
22. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách platí, že se při posuzování stupně závislosti osoby vychází ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.
23. V § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb. je uvedeno, že za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
24. Dle § 2 odst. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Podle § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

25. V příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. jsou vymezeny schopnosti zvládat základní životní potřeby.

- (a) Za schopnost zvládat základní životní potřebu **mobilita** se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat a měnit polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
- (b) Za schopnost zvládat základní životní potřebu **orientace** se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se osobou, časem a místem, orientovat se v přirozeném sociálním prostředí, orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.
- (c) Za schopnost zvládat základní životní potřebu **komunikace** se považuje stav, kdy osoba je schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.
- (d) Za schopnost zvládat základní životní potřebu **stravování** se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
- (e) Za schopnost zvládat základní životní potřebu **oblékání a obouvání** se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
- (f) Za schopnost zvládat základní životní potřebu **tělesná hygiena** se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
- (g) Za schopnost zvládat základní životní potřebu **výkon fyziologické potřeby** se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.
- (h) Za schopnost zvládat základní životní potřebu **péče o zdraví** se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.
- (i) Za schopnost zvládat základní životní potřebu **osobní aktivity** se považuje stav, kdy osoba je schopna navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.

- (j) Za schopnost zvládat základní životní potřebu **péče o domácnost** se považuje stav, kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, obsluhovat topení, udržovat pořádek.
26. Soud konstatuje, že pokud jde o správnost zjištěného zdravotního stavu žalobkyně, jedná se o odbornou medicínskou otázku, kterou nemůže soud a v zásadě ani správní orgán sám posoudit pro nedostatek odpovídající odborné kvalifikace, a proto se musí spoléhat na posudky předkládané k tomu kvalifikovanými odborníky – tj. posudkovými lékaři. Z tohoto důvodu tedy posuzuje zdravotní stav žadatelů v řízení, jehož výsledek na takovém posouzení závisí, v prvním stupni posudkový lékař a v odvolacím řízení posudková komise. Jedná se o specifickou formu správní činnosti, jejímž hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství.
27. Kvalifikovaným důvodem pro pozbytí schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu pak může být jediné nepříznivé zdravotní stav (§ 9 odst. 5 zákona o sociálních službách), jehož posouzení je věcí odborně medicínskou, nikoliv věcí subjektivní (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 8 Ads 104/2015-34). Určující skutečností je zdravotní stav a rozsah schopností toho kterého žadatele, tj. objektivně určená míra, v jaké je žadatel na cizí pomoc odkázán, nikoliv rozsah, v jakém mu je tato pomoc k dispozici (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2014, č. j. 6 Ads 83/2014-80).
28. Nejvyšší správní soud se otázkou posuzování nároků na příspěvek na péči ve své judikatuře již mnohokrát zabýval, např. se v rozsudku ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53, vyjádřil tak, že „posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v prvním stupni i v řízení odvolacím musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, přičemž na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Nenaplnění těchto požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.“ K tomu je možno dále odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2021, č. j. 4 Ads 184/2021-30, v němž bylo konstatováno, že „v posudku takové odborné lékařské komise se přitom hodnotí nejenom celkový zdravotní stav účastníka řízení, nýbrž se v něm zaujímají i posudkové závěry ohledně splnění v zákoně stanovených kritérií pro přiznání dávky či průkazu osoby zdravotně postižené. Tento posudek je tedy ve správním a následně v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Posudek lze však považovat za úplný a přesvědčivý jen v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným žalobcem a tyto své posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost přitom nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici (srov. rozsudky NSS ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003-48; ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003-61, č. 511/2005 Sb. NSS, nebo ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004-58).“
29. V rozsudku ze dne 24. 3. 2021, č. j. 4 Ads 495/2019-71, pak Nejvyšší správní soud shrnul, že „pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládání určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, je jejich

povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit. Posudek posudkové komise je zpravidla rozhodujícím důkazem při posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. I proto je nezbytné, aby splňoval požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a aby se vypořádal se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Posudek totiž na podkladě odborných lékařských vyšetření obsahuje závěry o funkčním dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu posuzované osoby na její schopnost zvládat základní životní potřeby. Posudkový závěr by tedy měl být v tomto směru náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení závisí především.“ (srov. např. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32). Nejvyšší správní soud současně doplnil, že odvolací orgán nesmí pouze převzít závěry posudkové komise, aniž by se jimi podrobněji zabýval z pohledu tvrzených rozporů či nedostatků, a uzavřel, že posudek nesplňující požadavky úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti zakládá vadu řízení před správním orgánem. Možno též dodat, že se v případě odborného posudku zdravotního stavu a závislosti na pomoci jiné osoby „jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezabývá je to povinností hodnotit provedené důkazy ve správním řízení, a tudíž i správnost posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti.“ (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009-60, či ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104).

30. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že dne 9. 8. 2018 žalobkyně požádala o příspěvek na péči. Dne 19. 9. 2018 se v místě jejího bydliště uskutečnilo sociální šetření, z něhož mimo jiné vyplynulo, že pečující osoba poskytuje žalobkyni pomoc s dodržováním léčebného režimu, vyřizováním osobních záležitostí, péčí o domácnost, s přepravou a doprovodem k lékaři a rovněž jí poskytuje psychickou podporu. Žalobkyně mimo byt vychází pouze v doprovodu pečující osoby, má problém ujít delší vzdálenost, pohybuje se bez kompenzačních pomůcek. Je orientovaná osobou, časem a místem v přirozeném prostředí. Mluvené řeči rozumí, na otázky odpovídá adekvátně. Sluch má v pořádku, vidí rozmazaně, brýle nenosí, prý přes ně nevidí. Přípravu jídla zajišťuje žalobkyni pečující osoba, žalobkyně si nevládne uvařit. Nají se příborem. Žalobkyně se zvládne obléct sama bez pomoci pečující osoby, a to přiměřeně okolnostem. Zvládne provést celkovou hygienu ve vaně a sama si dojde na toaletu. Léky žalobkyni několikrát denně podává pečující osoba. Žalobkyně neví, jaké léky a kdy užívá. Pečující osoba uvedla, že žalobkyně užívá množství antidepressiv a psychotik, vůči nimž je rezistentní. Veškerý chod domácnosti, včetně péče o lůžko a nákupy zajišťuje pečující osoba. Žalobkyně stále slyší hlasy, má silné halucinace, pečující osobu několikrát za noc budí. Mívá závratě, těžké deprese a často dojíždí na elektrošoky.
31. V posudku o zdravotním stavu žalobkyně ze dne 31. 10. 2018 dospěl posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení Ústí nad Labem MUDr. X k závěru, že žalobkyně nevládá celkem tři základní životní potřeby, a to péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost. Na základě tohoto posudku správní orgán prvního stupně rozhodnutím ze dne 26. 11. 2018 přiznal žalobkyni od srpna 2018 příspěvek na péči ve výši 880 Kč měsíčně. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, v němž nesouhlasila s neuznáním základních životních potřeb orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesné hygieny a výkonu fyziologické potřeby jako nezvládnutých, popsala podrobně své zdravotní obtíže a zdůraznila neúspěšnost dosavadní léčby.

32. Ze správního spisu soud dále zjistil, že žalovaný si nechal v souladu s § 4 odst. 2 zákona o organizaci pro účely odvolacího řízení vypracovat posudek posudkovou komisí v Ústí nad Labem, který byl vypracován za přítomnosti odborné psychiatricky MUDr. X v nepřítomnosti žalobkyně dne 16. 9. 2019. V odůvodnění posudku posudková komise konstatovala, že žalobkyně nezvládá základní životní potřeby orientace, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Žalobkyně se s posudkem posudkové komise v Ústí nad Labem neztotožnila a žalovanému zaslala vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí. V něm namítala, že nebyla osobně posudkovou komisí vyšetřena a že nezvládá více základních životních potřeb než uznané čtyři základní životní potřeby. Žalovaný požádal posudkovou komisi v Ústí nad Labem o doplňující posouzení zdravotního stavu žalobkyně. Doplňující posudek posudkové komise v Ústí nad Labem byl vypracován za přítomnosti odborné psychiatricky MUDr. X v přítomnosti žalobkyně dne 4. 12. 2019. V odůvodnění doplněného posudku posudková komise v Ústí nad Labem konstatovala, že žalobkyně je osobnost s výraznou emoční nestabilitou a manipulativním chováním. Posudková komise v Ústí nad Labem neshledala důvody pro změnu přijatého posudkového závěru uvedeného v posudku ze dne 16. 9. 2019. Žalobkyně se s doplňujícím posudkem posudkové komise v Ústí nad Labem neztotožnila a žalovanému zaslala vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí. V něm žalobkyně rozporovala závěr posudkové komise v Ústí nad Labem o svém manipulativním chování a o neprokázání bludů. Žalobkyně podotkla, že její stav nelze řízeně ovlivnit medikací a že může doložit zvukový záznam z jednání posudkové komise v Ústí nad Labem. Žalovaný požádal posudkovou komisi v Plzni o srovnávací posudek.
33. Dne 23. 1. 2020 se v místě pobytu žalobkyně uskutečnilo nové sociální šetření, z něhož vyplynulo, že žalobkyně mobilitu zvládá, jen při relapsu onemocnění ustrne, upadne a dostane se do křeče. Odpovídá jednoslovně, při sociálním šetření věděla adresu bydliště, po bytě se orientovala. Po probuzení bývá zmatená a nepoznává ani pečující osobu. Časem se orientuje, pozná i matku svého přítele. Reakce na nepřiměřené situace bývají neadekvátní, je pláčivá. Občas jí hlasy dovedou k agresi. Někdy má potřebu vůbec nespát, spí 5 až 7 hodin denně, ale spánek nebývá souvislý. Má sebevražedné sklony. Porozumí tématu hovoru, avšak odpoví s dlouhým prodlením. Odpovědi bývají stručné. Umí používat mobilní telefon, ale pokud zvoní, tak ho nezvedne. Pokud má silné hlasy, tak není schopná o ničem hovořit. Žalobkyně ví, kde je jídlo, pokud pociťuje hlad či chuť, tak si dle chuti vybere piškoty nebo rohlík. Nejčastěji se nají lžící nebo rukama. Umí používat příbor, jídlo si sama naporcuje. Teplý nápoj si nepřipraví, jídlo si neohřeje – jde o psychický blok. Často jí hlasy našeptávají, aby nejedla, nebo že je jídlo otrávené. Nají se a napije až poté, co je pečující osobou pobídnuta, opět jde o psychický blok. Pokud by nebyla napomenuta, strávila by celý den v pyžamu a županu. Pokud má připravené oblečení, tak se po vybídnutí sama oblékne. Fyzicky nemá potíže se umýt. Ranní hygienu zvládá pod dohledem pečující osoby. V koupelně má psychický blok – omývá ji pečující osoba nebo ji na lůžku otírá. Dokáže sama řádně a včas užít toaletu. Problémy s hygienou bývají při menstruaci, kdy musí být upomínána, aby si šla vyměnit hygienickou pomůcku. Po posledním předávkování jsou léky schované, vyzvedává je a dávákuje pečující osoba. Pečující osoba často kontaktuje psychiatra kvůli konzultaci aktuálního stavu žalobkyně. K lékaři žalobkyně dochází jednou za jeden a půl měsíce. Nemá zájem o volnočasové aktivity. Převážně si pouští písničky a s pečující osobou jde na procházku do lesa. Nelze naplánovat denní režim, vše se odvíjí od hlasů, které slyší. Není schopná navázat nové kontakty. Úřední záležitosti vyřizuje pečující osoba. Domácí práce obstarává pečující osoba.

34. Posudková komise v Plzni vypracovala srovnávací posudek, který byl vypracován za přítomnosti odborné psychiatricky MUDr. X v nepřítomnosti žalobkyně dne 19. 2. 2020. V odůvodnění posudku tato posudková komise konstatovala, že žalobkyně nezvládá základní životní potřeby komunikace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Žalobkyně se dne 3. 4. 2020 vyjádřila k podkladům rozhodnutí, v nichž namítala, že nebyla osobně při jednání posudkové komise v Plzni vyšetřena, že posudková komise v Plzni stanovila vznik nároku na příspěvek na péči pro II. stupeň závislosti ode dne 23. 1. 2020 zcela nepřezkoumatelným způsobem a že jí měly být jako nezvládnuté přiznány základní životní potřeby orientace, výkon fyziologické potřeby a stravování. Na základě posudku posudkové komise v Plzni vydal žalovaný rozhodnutí ze dne 7. 4. 2020.
35. Žalobkyně proti tomuto rozhodnutí podala žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, který o podané žalobě rozhodl rozsudkem ze dne 19. 5. 2021, č. j. 54 Ad 5/2020-38. Tímto rozsudkem soud zrušil rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 4. 2020, neboť posudková komise v Plzni v posudku ze dne 19. 2. 2020 nevysvětlila, k jakým změnám ve zdravotním stavu žalobkyně došlo ode dne 23. 1. 2020 a z jakého důvodu od tohoto dne považovala za nezvládané základní životní potřeby komunikace, oblékání a obouvání a tělesné hygieny. Soud z těchto důvodů považoval posudek posudkové komise v Plzni ze dne 19. 2. 2020 za neúplný a nepřesvědčivý a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.
36. Žalovaný na základě rozsudku krajského soudu požádal posudkovou komisi v Plzni o doplňující posudek ke srovnávacímu posudku posudkové komise v Plzni ze dne 19. 2. 2020. Doplňující posudek posudkové komise v Plzni byl vypracován za přítomnosti odborné psychiatricky MUDr. X v nepřítomnosti žalobkyně dne 11. 8. 2021. V posudkovém zhodnocení posudková komise v Plzni konstatovala, že žalobkyně nezvládá celkem šest základních životních potřeb, a to komunikace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Platnost posudku posudková komise stanovila do 31. 8. 2023 s odůvodněním, že „*není vyloučitelné navození dlouhodobější uspokojivé remise postižení s možností nabytí zvýšené schopnosti péče o vlastní osobu a soběstačnost*“. Žalobkyně se s doplňujícím posudkem posudkové komise v Plzni neztotožnila a žalovanému zaslala vyjádření ze dne 23. 8. 2021, v němž nesouhlasila s posudkem, namítala neprovedení lékařské prohlídky, neuznání základní životní potřeby orientace jako nezvládnuté a kritérium každodennosti u základních životních potřeb výkon fyziologické potřeby a stravování. Žalovaný o odvolání žalobkyně rozhodl rozhodnutím ze dne 25. 8. 2021.
37. Žalobkyně proti tomuto rozhodnutí podala žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, který o podané žalobě rozhodl rozsudkem ze dne 15. 11. 2022, č. j. 54 Ad 16/2021-60. Tímto rozsudkem soud žalobu zamítl, neboť posudek posudkové komise v Plzni ze dne 11. 8. 2021 shledal přesvědčivým, úplným a objektivním. Soud nepřisvědčil ani námitce žalobkyně, že měla být při jednání posudkové komise vyšetřena. Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud posoudil jako důvodnou. Rozsudkem ze dne 16. 5. 2024, č. j. 4 Ads 292/2022-64, Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že zrušil jak rozsudek krajského soudu, tak rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 8. 2021, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, přičemž v odůvodnění uvedl, že okolnosti případu, kdy posudkový lékař a dvě posudkové komise, které se věci postupně zabývaly, vyvodili z totožných listinných podkladů odlišné posudkové závěry, vyžadovaly osobní vyšetření žalobkyně. Nejvyšší správní soud nesouhlasil se závěry krajského soudu a žalovaného o tom, že přítomnost žalobkyně při jednání posudkové komise v Plzni nebyla nutná ani posudkově významná s ohledem na dostatečnost podkladové dokumentace. Byť uznal, že kvantitativně

bylo shromážděno značné množství podkladové dokumentace, trval na tom, že nešlo bez dalšího dovodit, že tato dokumentace byla též obsahově (tedy kvalitativně) dostatečná pro učinění závěru o stupni závislosti žalobkyně na péči jiné fyzické osoby, neboť postupně docházelo k opakovaným změnám posudkových hodnocení na základě téže dokumentace.

38. Žalovaný na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu požádal posudkovou komisi v Plzni o vypracování doplňujícího posudku pro posouzení stupně závislosti žalobkyně od 9. 8. 2018 do 31. 8. 2023. Doplňující posudek posudkové komise v Plzni byl vypracován za přítomnosti odborné psychiatricky MUDr. X v nepřítomnosti žalobkyně dne 3. 1. 2025. V posudkovém zhodnocení posudková komise v Plzni konstatovala, že žalobkyně nezvládá celkem šest základních životních potřeb, a to orientace, komunikace, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Žalobkyně se s doplňujícím posudkem posudkové komise v Plzni neztotožnila a žalovanému zaslala vyjádření ze dne 3. 2. 2025, v němž nesouhlasila s posudkem, namítala nerespektování závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu, jelikož žalobkyni osobně nevyšetřila. Vysvětlila, že její zdravotní stav byl v období kolem 3. 1. 2025, kdy posudková komise jednala, dekompenzovaný a neumožňoval cestovat do Plzně. Zdůraznila, že souhlas s projednáním v nepřítomnosti udělila dle výslovného pokynu úřední osoby, s níž byla v telefonickém kontaktu. Dále namítala, že se posudková komise bez jakéhokoli vysvětlení odklonila od svého vlastního posudkového závěru ze dne 11. 8. 2021. V této souvislosti podotkla, že posudková komise dospěla již k pátému odlišnému posudkovému závěru, ačkoli právě z opakovaných rozporů mezi jednotlivými posudky Nejvyšší správní soud dovodil nutnost osobního vyšetření žalobkyně. Žalobkyně považovala za nedostatečný způsob, jakým se posudek posudkové komise ze dne 3. 1. 2025 vypořádal se zjištěním sociálního šetření ze dne 23. 1. 2020, podle něhož nezvládá základní životní potřebu oblékání a obouvání. Závěrem vyjádření navrhl, aby posudková komise v Plzni přijala vhodná opatření za účelem osobního vyšetření žalobkyně přímo v Ústí nad Labem.
39. V reakci na vyjádření žalobkyně žalovaný požádal posudkovou komisi v Plzni o vypracování doplňujícího posudku, který vysvětlí, z jakého důvodu byl přijat jiný posudkový závěr v rozsahu hodnocení základních životních potřeb oblékání a obouvání a orientace a vyjádří se k sociálnímu šetření. Žalovaný zároveň požadoval, aby posudková komise žalobkyni přizvala k jednání, popř. aby vysvětlila, proč žalobkyni k jednání nepřizvala. Doplňující posudek posudkové komise v Plzni byl vypracován za přítomnosti odborné psychiatricky MUDr. X v nepřítomnosti žalobkyně dne 15. 5. 2025. V posudkovém zhodnocení posudková komise uvedla, že po opětovném vyhodnocení všech podkladů dospěla k závěru, že základní životní potřeba orientace měla být „od prvopočátku posuzování“ uznána jako nezvládnutá, neboť žalobkyně se plně orientuje toliko místem, časem a osobou, nikoli však situací. Medicínský důvod nezvládání spatřovala posudková komise v recidivujících psychotických prožitcích (sluchových halucinacích). Ve vztahu ke zvládání základní životní potřeby oblékání a obouvání posudková komise připustila, že při posuzování zdravotního stavu žalobkyně dne 19. 2. 2020 a 11. 8. 2021 posudková komise hraničně uznala nezvládání této základní životní potřeby a vysvětlila, že dospěla k závěru o neopodstatněnosti takového posudkového zhodnocení. Konstatovala, že z doložených lékařských zpráv vyplývá, že se v případě žalobkyně nejedná o takové zdravotní postižení, které by jí bránilo zvládat tuto základní životní potřebu v přijatelném standardu. Uvedla, že vyjma pohybových postižení se u žalobkyně neprojevuje žádná těžká duševní porucha spojená se sociální dezintegrací, kdy by byly každodenně narušeny stereotypy oblékání a obouvání. Posudková komise zohlednila též zjištění sociálních šetření. Uvedla, že „ze

sociálního šetření ze dne 19. 9. 2018 vyplývá, že žadatelka se zvládne obléknout bez pomoci druhé osoby, prádlo si vybere přiměřeně okolnostem, rozezná rub i líc oblečení. V sociálním šetření ze dne 23. 1. 2020 je uvedeno, že ví, kde má uložené věci, je schopna vzít věci ze skříně. Oblékne se a svlékne se sama, obuje i zuje obuv. Uvedené skutečnosti korespondují s objektivizovaným normálním funkčním nálezem na obou horních končetinách a absencí těžké zrakové dysfunkce i těžké paměťové i intelektové poruchy. Naopak absence průkazu bilaterální praktické nevidomosti, těžké mnesticko-kognitivní poruchy a těžké poruchy intelektu nekoresponduje se sdělením zástupce posuzované v námitkách – „nezvládnutelnost výběru oblečení.“ Neúčast žalobkyně na jednání posudkové komise vysvětlila tak, že respektovala právní názor Nejvyššího správního soudu a žalobkyni k jednání přizvala, ta se však omluvila a souhlasila s projednáním bez její účasti. Posudková komise měla za to, že za těchto okolností jí nemůže být neúčast žalobkyně kladena k tíži. Nadto posudková komise dodala, že v případě účasti posuzované na jednání by bylo možné orientačním psychiatrickým vyšetřením objektivizovat pouze zdravotní stav žalobkyně v roce 2018, nikoli v období mezi lety 2018 až 2023. S odkazem na § 16a odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb. posudková komise uvedla, že přítomnost žalobkyně při jednání nebyla potřebná, a to i s odkazem na kvantitu podkladové dokumentace.

40. Žalovaný na základě posudku posudkové komise v Plzni ze dne 3. 1. 2025, ve znění jeho doplnění ze dne 15. 5. 2025, rozhodl o nároku žalobkyně na dávku rozhodnutím ze dne 17. 6. 2025, které je předmětem soudního přezkumu v této věci.
41. Úvodem vlastního posouzení žalobní argumentace zdejší soud ve světle specifických okolností daného případu uvádí, že při hodnocení důvodnosti obsahově rozsáhlé a značně popisné žaloby zvolil přístup vycházející z judikatury Ústavního soudu, podle níž „není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvrácení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná“ (srov. nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08). Soud tak komplexně reagoval na všechny stěžejní argumentační okruhy obsažené v podané žalobě. Absence detailní odpovědi na každé jednotlivé tvrzení přitom není dle Ústavního soudu porušením povinnosti řádně zdůvodnit rozhodnutí, neboť tento závazek „nemůže být chápán tak, že vyžaduje podrobnou odpověď na každý argument“ (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 9. 2009, sp. zn. III. ÚS 961/09, nebo ze dne 5. 1. 2005, sp. zn. IV. ÚS 201/04). Podrobná odpověď na každé jednotlivé tvrzení žalobce by totiž v řešené věci byla na újmu srozumitelnosti a přehlednosti rozsudku, aniž by současně mohla být přínosem jeho přesvědčivosti či přezkoumatelnosti (srov. např. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018-60). Možno poukázat také na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018-60, ze kterého vyplývá, že „skutečnost, že se krajský soud nezabýval detailně každou dílčí námitkou uvnitř jednoho žalobního bodu, ještě nezakládá nepřezkoumatelnost rozsudku. To platí zejména u rozsáhlých žalob, jakou ostatně byla i žaloba stěžovatelů. Krajský soud nemusí nutně volit cestu vypořádání se s každou dílčí žalobní námitkou, ale naopak proti žalobě postaví právní názor, v jehož konkurenci žalobní body jako celek neobstojí. Případně svůj názor podpoří i odkazem na napadené rozhodnutí žalovaného. Pokud si tedy stěžovatelé myslí, že na jejich košatou a obsáhlou žalobu musel reagovat krajský soud ještě košatějším rozsudkem, mýlí se. Opačný závěr by směřoval k tomu, že u podání rozsáhlých, jako je i podání stěžovatelů, by bylo velmi obtížné sepsat „přezkoumatelný“ rozsudek. Takovéto pojetí nepřezkoumatelnosti by pak směřovalo k nekonečnému „ping pongu“ mezi NSS a soudy krajskými...“

42. Soud se nejprve zabýval stěžejní otázkou, zda žalovaný respektoval právní názor Nejvyššího správního soudu.
43. Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. platí, že právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku nebo rozsudku vyslovujícím nicotnost, je v dalším řízení správní orgán vázán.
44. V rozsudku ze dne 16. 5. 2024, č. j. 4 Ads 292/2022-64, Nejvyšší správní soud vyslovil, že přítomnost žalobkyně při jednání posudkové komise byla nutná a posudkově významná a shrnul, že „*neprovedení osobního vyšetření stěžovatelky posudkovou komisí v Plzni v dané věci vzhledem k opakujícím se rozporům o stupni závislosti stěžovatelky na pomoci jiné fyzické osoby v posudkových závěrech založilo vadu řízení spočívající v neúplně zjištěném skutkovém stavu*“.
45. Nelze přehlédnout, že Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti žalobkyně rozhodoval v květnu 2024, přičemž si byl vědom skutečnosti, že předmětem správního řízení byl nárok žalobkyně na dávku v období od srpna 2018 do srpna 2023 (platnost posudku posudkové komise v Plzni ze dne 11. 8. 2021 již v době rozhodování Nejvyššího správního soudu uplynula). Nejvyšší správní soud i za těchto okolností shledal osobní vyšetření žalobkyně v dalším řízení nejen možným, ale i nezbytným pro úplné zjištění skutkového stavu. V bodu 29 svého rozsudku nadto výslovně odmítl tezi, že přítomnost žalobkyně při jednání posudkové komise v Plzni není nutná ani posudkově významná s ohledem na dostatečnost podkladové dokumentace. Dodal, že jakkoli „*lze uznat, že kvantitativně bylo shromážděno značné množství podkladové dokumentace, nelze bez dalšího dovodit, že tato dokumentace je též i obsahově (tedy kvalitativně) dostatečná pro učinění závěru o stupni závislosti stěžovatelky na péči jiné fyzické osoby, když postupně docházelo k opakovaným změnám posudkových hodnocení na základě téže dokumentace*“.
46. Ve světle výše uvedeného nemůže obstát odůvodnění, jímž posudková komise v Plzni na straně 4 doplňujícího posudku ze dne 15. 5. 2025 vysvětlila nedůvodnost a posudkovou bezvýznamnost osobní účasti žalobkyně na jednání posudkové komise. Apriorní závěr posudkové komise, že osobním vyšetřením žalobkyně v roce 2025 nešlo objektivizovat její zdravotní stav mezi lety 2018 až 2023 a že podkladová dokumentace byla pro objektivizaci zdravotního stavu dostatečná, přímo odporoval názoru Nejvyššího správního soudu.
47. Pro úplnost soud dodává, že žalobkyni lze přisvědčit v tom směru, že možnost retrospektivního posuzování zdravotního stavu pro účely rozhodování o nároku na příspěvek na péči judikatura obecně akceptuje, jakkoli připouští existenci limitů průkaznosti takových podkladů. Např. v bodu 48 rozsudku ze dne 8. 7. 2025, č. j. 3 Ads 138/2024-77, Nejvyšší správní soud vyslovil, že „*byť si je Nejvyšší správní soud vědom obtíží spojených se zjišťováním, jaký byl zdravotní stav žalobce před více než deseti lety, a v souvislosti s tím také problematické průkaznosti nově provedených důkazů, doplní stěžovatel v dalším řízení dokazování tak, aby byl dle názoru Ústavního soudu dostatečně zjištěn skutkový stav pro učinění závěru o stupni závislosti žalobce na pomoci jiné fyzické osoby. Přitom bude povinen postupovat v duchu jeho výše citovaného nálezu, tedy provést vyšetření žalobce v jeho přirozeném prostředí. Za tímto účelem stěžovatel vyhledá ve svých řadách posudkového lékaře s atestací z oboru psychiatrie, který vyšetření žalobce v přirozeném prostředí provede*“.
48. Obdobně v posuzované věci si je soud vědom obtíží spojených se zjišťováním, jaký byl zdravotní stav žalobkyně mezi lety 2018 až 2023 na základě osobního vyšetření, které bude provedeno v roce 2026. Přesto je žalovaný vázán právním názorem, že bez provedení osobního vyšetření není skutkový stav v řešené věci dostatečně zjištěn a z pouhé podkladové dokumentace nelze o stupni závislosti žalobkyně na péči učinit přesvědčivý závěr.

49. Na posouzení věci nemůže nic změnit ani skutečnost, že žalobkyně posudkové komisi sdělila souhlas s projednáním bez její účasti. Závisela-li na jejím osobním vyšetření úplnost skutkových zjištění, nemohl ani její projev vůle na nezbytnosti tohoto vyšetření cokoli změnit.
50. Sdělovala-li žalobkyně posudkové komisi v Plzni, že se nemůže k jednání posudkové komise dne 3. 1. 2025 z objektivních důvodů dostavit, měla posudková komise v Plzni učinit kroky směřující k jejímu osobnímu vyšetření, byť by se mělo v krajním případě jednat o diagnostickou hospitalizaci či vyšetření žalobkyně v místě jejího pobytu. Takový postup má za situace, kdy je osobní vyšetření posuzované osoby podle závazného právního názoru nezbytné pro zjištění skutkového stavu, oporu v judikatuře Nejvyššího správního soudu, konkrétně v jeho rozsudku ze dne 8. 7. 2025, č. j. 3 Ads 138/2024-77, a nijak neodporuje § 16a zákona č. 582/1991 Sb. Možnost návštěvy členů posudkové komise či diagnostické hospitalizace ostatně výslovně předpokládá též metodický pokyn žalovaného pro postupy posudkových komisí při posuzování zdravotního stavu pro účely opravných řízení.
51. Soud se dále zabýval též námitkou žalobkyně, že při posuzování schopnosti zvládat základní životní potřebu oblékání a obouvání v doplňujícím posudku posudkové komise v Plzni ze dne 15. 5. 2025 nebyly dostatečně zohledněny výsledky sociálního šetření.
52. Z konstantní judikatury správních soudů vyplývá, že posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, mezi nimiž zákon vyjmenovává zejména výsledek sociálního šetření a výsledek vyšetření posuzujícího lékaře, kterým je v odvolacím řízení posudek posudkové komise vydávaný podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. Na posudek posudkové komise, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dále dovodil, že v řízení o nároku na příspěvek na péči je povinností odvolacího správního orgánu požádat posudkovou komisi o doplnění posudku, „pokud by posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přezkoumání zdravotního stavu žadatele o příspěvek“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25). Obdobně z bodu 15 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Ads 84/2018-32, vyplývá, že „ačkoli je nutno zjištění vyplývající ze sociálního šetření považovat za podpůrný podklad, je nezbytné v případě námitek řádně přezkoumat, zda posudková komise závěry sociálního šetření při svém rozhodování vůbec zohlednila, jakým způsobem je zahrnula do svého hodnocení a zda tyto závěry nejsou v přímém rozporu se závěry posudkové komise, resp. s podkladovými lékařskými zprávami. V opačném případě by sociální šetření pozbývalo jakýkoli smysl“.
53. V záznamu ze sociálního šetření ze dne 23. 1. 2020 sociální pracovnice zaznamenala, že žalobkyně „ví, kde má uložené věci, je schopna vzít věci ze skříně. Oblékne se a svlékne se sama, obuje si i zuje obuv. Pokud není upomenuta se převléct, tak je celý den v noční košili a županu.“ Dále sociální pracovnice zaznamenala tvrzení pečující osoby, podle něhož žalobkyně „neví co si má obléct (stojí před skříní a kouká). Na výzvu, že si má vzít např. spodní kalhotky, všechny vyháází ze skříně a tvrdí, že jsou špinavé, přestože jsou čisté. Dále uvedl, že přichystá konkrétní oblečení, které je zapotřebí obléct, dle situace a počasí a poté se po předchozí výzvě sama oblékne. Dále uvedl, že neřeší počasí, v létě by se více oblékla, aby nebyla zima (neadekvátně počasí)“.

54. Soud dospěl k závěru, že s citovanými zjištěními sociálního šetření se posudková komise v Plzni dostatečně vypořádala na straně 3 doplňujícího posudku ze dne 15. 5. 2025, kde se nejprve vyjádřila k fyzické kapacitě žalobkyně zvládat spornou základní životní potřebu, když uvedla, že „*v sociálním šetření ze dne 23. 1. 2020 je uvedeno, že [žalobkyně – pozn. soudu] ví, kde má uložené věci, je schopna vzít věci ze skříně. Oblékne se a svlékne sama, obuje si i zuje obuv*“. S ohledem na to posudková komise shrnula, že uvedené skutečnosti korespondují s objektivizovaným normálním funkčním nálezem na obou horních končetinách s absencí těžké zrakové dysfunkce i těžké paměťové a intelektuální poruchy. Posudková komise se však vyjádřila též k tvrzenému nezvládání majícímu původ nepříznivém psychickém stavu žalobkyně, tím, že konstatovala, že absence průkazu „*těžké mnesticko-kognitivní poruchy a těžké poruchy intelektu nekoresponduje se sdělením zástupce posuzované*“, který tvrdil, že žalobkyně výběr oblečení samostatně nezvládá. S ohledem na to mohla posudková komise uzavřít, že se u žalobkyně nejedná o těžkou duševní poruchu spojenou se sociální dezintegrací, kdy by byly každodenně narušeny stereotypy oblékání a obouvání. Posudková komise tedy dostatečně vysvětlila, proč navzdory poznatkům sociálního šetření dospěla k závěru o zvládání základní životní potřeby oblékání a obouvání. Posudková komise akcentovala nejen fyzické kapacity ke zvládání této základní životní potřeby, ale též ozřejmila, proč je žalobkyně schopna vybrat si v přijatelném standardu oblečení a obutí přiměřené okolnostem, a to i přes svou duševní poruchu.
55. I přes výše uvedené soud považuje hodnocení tohoto posudkového závěru coby přesvědčivého za předčasné, neboť vypracování posudku posudkové komise v Plzni nepředcházelo osobní vyšetření žalobkyně. Jak se totiž podává výše, podle závazného právního názoru vysloveného Nejvyšším správním soudem bylo osobní vyšetření žalobkyně nutným předpokladem k úplnému zjištění skutkového stavu.
56. Soud neprováděl důkaz obsahem soudního spisu vedeného u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 54 Ad 4/2025, neboť žalobkyně nespecifikovala, jaké konkrétní skutečnosti – relevantní z hlediska nyní posuzované věci – chce tímto spisem dokázat. Samotná skutečnost, že nárok žalobkyně na dávku v období od 1. 9. 2023 byl předmětem jiného správního řízení a že rozhodnutí žalovaného, jímž bylo toto řízení pravomocně skončeno, napadla žalobkyně žalobou, není mezi stranami sporná, což plyne ze strany 3 vyjádření žalovaného. Provádění důkazu obsahem soudního spisu vedeného u zdejšího soudu pod sp. zn. 54 Ad 4/2025 se proto soudu jeví z hlediska rozhodování v posuzované věci jako nadbytečné.
57. Soud s ohledem na shora uvedené žalobou napadené rozhodnutí zrušil bez jednání dle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro vady řízení spočívající v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu vyžadujícím zásadní doplnění. Soud dle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení, přičemž v dalším řízení bude žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným v tomto zrušujícím rozsudku.
58. Přestože měla žalobkyně ve věci úspěch a dle § 60 odst. 1 s. ř. s. jí náleželo právo na náhradu nákladů řízení, v žalobním návrhu výslovně uvedla, že přiznání náhrady nákladů řízení nepožaduje. Žalovaný byl ve věci neúspěšný. Proto soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu,

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel,

jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 26. května 2026

Mgr. Ladislav Vaško v. r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.